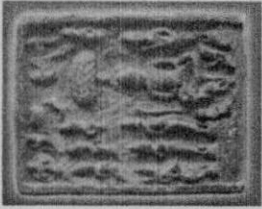

ในขณะที่ดินแดนภาคใต้ของไทย ได้พบหลักฐานหลายด้านที่แสดงให้เห็นว่าพุทธศาสนาเคยเจริญรุ่งเรืองอยู่เป็นเวลายาวนานนับแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕ เป็นช่วงเวลาอันรุ่งโรจน์ของอาณาจักรศรีวิชัยที่มีอิทธิพลครอบคลุมไปถึงหมู่เกาะสุมาตราและเกาะชวา ในช่วงเวลาดังกล่าวด้านศาสนา มหายานได้แพร่จากอินเดียภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายใต้ร่มอุณาภิรมย์ของกษัตริย์ราชวงศ์ปาละ ได้แผ่เข้ามายังอาณาจักรศรีวิชัยและเจริญรุ่งเรืองอยู่เป็นเวลานาน ในขณะที่วัดถ้ำคูหาภิมุขได้เข้ามาเป็นบทบาทในดินแดนแถบนี้ด้วยเช่นกัน ดังเห็นได้จากหลักฐาน ศาสนสถาน และรูปเคารพ เช่น พระพิมพ์ พระโพธิสัตว์โลกิยเทศวร นางปรัชญาปรมิตา และจารึกภาษาสันสกฤต เป็นต้น

โบราณวัตถุชิ้นสำคัญในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส ได้แก่

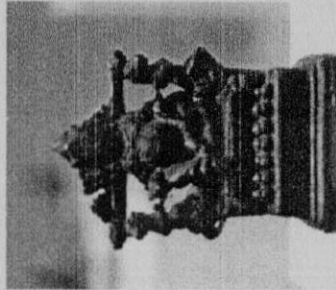

พระพิมพ์

ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๓
ภาพพระพิมพ์ดินเผาที่เป็นโบราณวัตถุเนื่องใน
พระพุทธศาสนาเถรวาท ศิลปะทวารวดี ที่แสดง
อิทธิพลของศิลปะอินเดียแบบคุปตะและหลังคุปตะ
อย่างชัดเจน

พระศิ่วในปางพระเทพครุ หรือพระอดิสัย
อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๕ สักริต
พบที่พังพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ตามตำนานพระศิ่วเมื่อเสวยพระชาติเป็นพระเทพครุ ทรง
เป็นพระผู้ทรงแนะนำศาสนาฮินดูและอารยธรรมต่างๆ
ให้แก่อินเดียภาคใต้

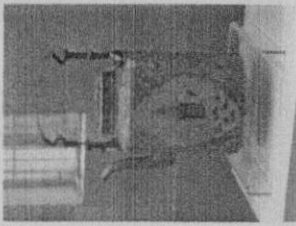

ท้าวภูเธร หรือท้าวชุมพล
พบที่อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา
อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔
ท้าวภูเธรนับถือเป็นเทพแห่งความมั่งคั่ง
ประทับนั่งในท่าลีลาสนะบนบัลลังก์ที่มี
หน้าอกสวมบัตว้างเรียง ๙ ใบ พระหัตถ์ขวา
ทรงถือมธะนาว พระหัตถ์ซ้ายบีบคอพังพอน
ให้ค่ายพวงมาลัยเพชรพลอย ด้านหลังบัล
ลังก์ที่ประทับเข้าใจว่ามีศรีศักรจักรประดับอยู่

รอบ ด้านหลังมีจารึกด้วยภาษาบาลี อักษรปัลลวะ

ภาษาขาลายน้ำทอง

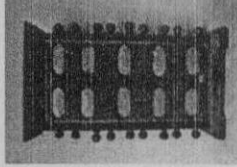
ภาษาขานพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานวัดมัชฌิมาวาส กาดินเผาเคลือบ เขียน
ลายน้ำทอง หูเป็นทองเหลือง มีรูปช้างอยู่ตรงกลาง
บนหลังช้างมีตราพระมหาพิชัยมงกุฎ รัชกาลที่ ๔

พัทธองพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
สร้างขึ้นเพื่อฉลองพระชนมายุสมมงคล คือมีพระชนม
เสมอด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
รัชกาลที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒

พัทธองที่ระลึกงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
ประกอบพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกขึ้น
ในปี พ.ศ. ๒๔๕๔

ปฏิทินโบราณ

ทำเป็นกล่องไม้เจาะช่องมีแป้นอยู่ภายใน เขียนบอก
ตัวหนังสือ วัน เดือน ปี แบบจันทรคติและสุริยคติ และมี
แถบคำนวณดี

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร จังหวัดสงขลา

ประวัติความเป็นมา

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส ตั้งอยู่ ณ วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า วัดกลาง ตำบลบ่อয়ง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากความใส่ใจและสนใจในการรักษาเอกลักษณ์อันทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เริ่มจาก พระราชสีลสังวร (ช่วง อุดกเวทย์) ขณะดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร ซึ่งเป็นผู้มีความสนใจทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างเป็นอันมาก ได้เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในเขตอำเภอสติงพระและเขตอำเภอใกล้เคียง และที่มีผู้นำมาถวายตั้งแต่ครั้งก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ นำมาจัดแสดงที่อาคารไม้หลังอาคารภาษีตัดตน และจัดตั้งเป็นห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ของวัดมัชฌิมาวาส โดยเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมเป็นครั้งแรกในงานวันวิสาขบูชา เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๘๓ ถือเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งแรกในจังหวัดสงขลา

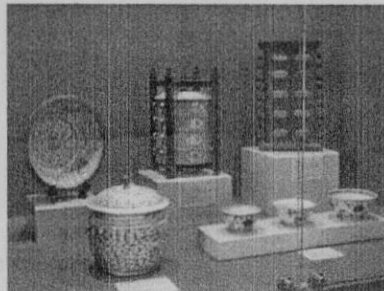

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ พระราชสีลสังวร (ช่วง อุดกเวทย์) ได้ดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์อาคารศาลาการเปรียญเพื่อใช้เป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑ์หลังใหม่แทนที่อาคารหลังเดิมที่ชำรุด และได้เรียกชื่อว่า ภัทรศีลพิพิธภัณฑ์ และรับการยกฐานะให้เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน

โบราณวัตถุ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีชื่อเรียกในทางราชการ ว่า “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ภัทรศีลสังวร” หรือ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส”

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส ดำเนินการปรับปรุงนิทรรศการถาวร ดังนี้

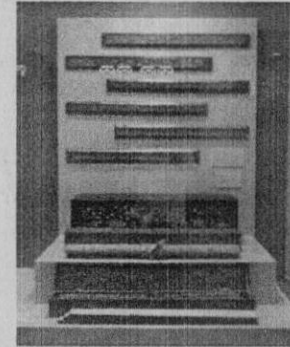
- ๑) ประวัติวัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร
- ๒) ประวัติพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส
- ๓) รายนามเจ้าอาวาสวัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร
- ๔) ศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ
- ๕) พุทธศาสนมหายานในภาคใต้ของไทย
- ๖) ศาสนาพราหมณ์ในภาคใต้ของไทย
- ๗) ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุที่สำคัญ
- ๘) ตาลปัตร พัตยศ

จากหลักฐานทางโบราณคดีและคติชนพื้นบ้านทำให้แสดงให้เห็นว่าผู้คนในบริเวณแหลมทอง สุวรรณภูมินี้คงมีศาสนาหรือลัทธิของตนเองอยู่ เช่น การถือผี ไหว้บรรพบุรุษ เช่น ไหว้ผีตามธรรมชาติ จนกระทั่งได้มีการแพร่เข้ามาของศาสนาฮินดู ก่อนพุทธศาสนาราวสองถึงสามร้อยปี

ร่องรอยพระพุทธศาสนาแรกเริ่มในสุวรรณภูมินี้ ปรากฏหลักฐานจากจารึกที่พบตามแหล่งโบราณคดี แสดงให้เห็นว่าในบริเวณภาคกลางตอนล่างของไทยในช่วงสมัยของวัฒนธรรมทวารวดีนั้นนับถือพุทธศาสนา นิกายเถรวาท ปรากฏจารึกทั้งบนพระธรรมจักร พระพิมพ์ สลุปจำลอง แผ่นอิฐ และผนังถ้ำ เขียนด้วยภาษาบาลี อักษรปัลลวะ เป็นข้อความเกี่ยวกับหลักธรรมที่คัดออกมาจากพระไตรปิฎกจำนวนมาก กระจายอยู่ทั่วภูมิภาค

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร จังหวัดสงขลา

วันและเวลาทำการ

วันทำการ วันพุธ - วันอาทิตย์

เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

วันหยุด วันจันทร์ - วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ค่าธรรมเนียมเข้าชม

ไม่เก็บค่าธรรมเนียมเข้าชม

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มัชฌิมาวาส

วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร

ถนนไทรบุรี ตำบลบ่อয়ง

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ 0-7431-1728 โทรสาร 0-7431-1881

Chinese Chedi

It was built by Chaophrayaintakeeree.

Chedi was made from granite in Chinese style.

It has seven stories, each has six angles.

Phra Threetep Samajitto (Nopkhun)

June 27, 2000

Wat Machimmawat

Short historical

Originally named after grandma Srichan as Wat Yai Srichan in late Ayuttaya period. Later on, two other temples were built at the northern and southern sides of Wat Yai Srichan. Thus, local people called it as Wat Klang meaning temple in the middle. In 1888 Somdet phramaha krompraya Wachirayan waroros came to Songkhla. He changed its name to Wat Machimmawat used until now. In August 17, 1917 King Rama VI patronized this temple as a royal temple. After that, It has been patronized by king up to now. Wat Machimmawat has official name as Wat Machimmawat worawiharaphraarramluang.

Ubosoth (Ordination Hall)

Chaophrayawichiankeeree built it in between 1847 – 1865. It was built in Rattanakosin Style, imitating from Parts of Watphrasrirattanasadsadaram (Wat Phrakaew). It has Buddha Image made from marble as phrapratan. It also has old fashion painting stories in Thai style on inner walls. The mural paintings was separated in four stories as follows

: Khontan and wittayatorn

: Thepchumnum (Gods meeting)

: Pathommasompo

: Todsachat (ten past lifes of Buddha).

On the east – west side, it has poisan (8 gods), four on each side.

Phrawihara

Chaophrayaintakeeree built it taking over on old ubosoth. On east side, it has Buddha's sculpture with his first five monks (panjawuckkee). On west side, it has Buddha's sculpture with an elephant and a monkey.

The Phattharaseen Museum

It used to be Multipurpose Hall. Later on, it has been changed to Phattharaseen Museum (Branch of National Museum) named after Phraratchaphatthaseensungworn. It has a lot of small Buddha Images, Hindu's gods and china in Thai and Chinese styles, ancient art objects. Some of them are about thousand years old in Tawarawadee period. It has one Buddha Image made from gold about many hundred years old. The other

famous thing is one Hindu's god named as phrapikkanate.

Monastic library

It was built in 1859 by King Rama IV. It has been used to keep phratripidok (Buddha's teaching books).

Hermit's cell

It was built in Thai style during the period of Chaophrayawichiankeeree. It has the painting of 40 hermits on top of inner roof.

Bell Tower

Chaophrayawichiankeeree built it during 1847 – 1865. It is used for special occasions such as New Year.

พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นตัวอย่างในการสร้างพระอุโบสถใหม่ เนื่องจากฐานพระอุโบสถทำต่ำและอยู่ในที่ลุ่ม ส่วนฐานพระวิหารและศาลาการเปรียญทำสูง ที่หน้าบันของหอพระไตรปิฎกมีรูปตราสุริยมณฑลและจันทรมณฑลด้านละตรา หอไตรชำรุดตามสภาพ วัดได้ปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ.2514

8. กำแพงแก้วรอบอุโบสถ ก่ออิฐถือปูนล้อมรอบพระอุโบสถ มีประตูทางเข้า 4 ประตู บนกำแพงแก้วข้างประตูทางเข้า 2 ข้าง (ซ้าย-ขวา) มีรูปจำหลักหินรูปสุนัขบักกิ่ง ตั้งอยู่ประตูละ 2 ตัว หันหน้าเข้าหากัน ที่หินแกรนิตประตูทางเข้ากำแพงแก้วทั้ง 4 ทิศมีการจารึกภาษาจีนไว้

9. ภูมิแบบกังจิ้น เป็นภูมิแบบกังจิ้นที่สวยงามมากเรียกว่า "ตึกแม่ม่าย" ชื่อเดิมของแม่ม่ายว่า น้ำดอกไม้

10. ใบเสมา 8 ทิศ ทำด้วยหิน เป็นใบเสมาไม่มีฐานสูง ตั้งอยู่รอบอุโบสถตาม

ทิศทั้ง 8 เจ้าพระยาอินทศิริ(บุญห้วย ณ สงขลา) เป็นผู้สร้าง

11. หอระฆัง ก่ออิฐถือปูน สร้างระหว่าง พ.ศ.2390-2408 โดยเจ้าพระยาวิเชียรศิริ(บุญสังข์ ณ สงขลา)ต่อมาได้ปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ.2514

12. กำแพงวัดและซุ้มประตู เป็นกำแพงก่อด้วยอิฐถือปูน เจ้าพระยาวิเชียรศิริ(บุญสังข์ ณ สงขลา)เป็นผู้ปฏิสังขรณ์และสร้างซุ้มประตู เป็นรูปทรงมงกุฎที่กลางกำแพงวัดด้านละประตู รวม 4 ประตู ปัจจุบันชำรุดมาก ส่วนซุ้มประตูด้านทิศตะวันตกด้านหน้าวัดทำเป็นซุ้มประตูแบบฝรั่งผสมจีน พระยาวิเชียรศิริ (ชม ณ สงขลา) เป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อประมาณพ.ศ.2493 แทนของเก่าซึ่งถูกต้นมะขามล้มทับพังทลายหมด

วัดมัชฌิมาวาส สวญลา

ประวัติย่อ

เดิมชื่อวัดยายศรีจันทร์หรือวัดศรีจันทร์ ตามชื่อของผู้สร้างสันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ต่อมาเมื่อผู้สร้างวัดขึ้นทางทิศเหนือ(วัดเลียบ)และทางทิศใต้(วัดโพธิ์) วัดยายศรีจันทร์อยู่ตรงกลางคนจึงนิยมเรียกว่า วัดกลาง ต่อมาในปี พ.ศ.2431 สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสได้เสด็จมาสงขลาและทรงเปลี่ยนชื่อวัดใหม่เป็นวัดมัชฌิมาวาส และในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯยกวัดมัชฌิมาวาสขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหารมีชื่อเรียกทางราชการว่า"วัดมัชฌิมาวาสวรวิหารพระอารามหลวง"

โบราณสถานในวัดมณฑิมาวาส

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานในบริเวณวัดมณฑิมาวาสเป็นโบราณสถานสำหรับชาติเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2518 มีบริเวณเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่เศษ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. พระอุโบสถ พระอุโบสถปัจจุบันผู้สร้างคือ เจ้าพระยาวิเชียรคีรี (บุญสังข์ ณ สงขลา) สร้างระหว่าง พ.ศ.2390-2408 เป็นพระอุโบสถทรงไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ย่อส่วนมาจากพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามหน้าบันพระอุโบสถภายนอกเป็นปูนปั้นปิดทองติดกระจกด้านตะวันออกเป็นรูปพระพรหมทรงหงส์ล้อมด้วยกนกกลายไทย ด้านตะวันตกเป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณล้อมด้วยกนกกลายไทย เป็นปฏิมากรรมปูนสูงที่หาดูได้ยาก ประตูพระอุโบสถมีซุ้มเป็นรูป มงกุฎอยู่ 2 ด้าน ภายในมีพระประธานทำด้วยหินอ่อน ขนาดหน้าตักกว้าง 55 ซม. ผนังพระอุโบสถทั้ง 4 ด้าน มี

จิตรกรรมฝาผนังที่สวยงามแบ่งเป็น 4 ตอน ตอนบนสุดเป็นเรื่องคนธรรพ์และวิฑูยาธร ถัดลงมาเป็นภาพเทพชุมนุม ถัดมาเป็นภาพปฐมสมโพธิและตอนล่างสุดเป็นภาพทศชาติ ภายในนอกพระอุโบสถมีภาพจำหลักหินเรื่องสามก๊ก หน้าซุ้มประตูด้านทิศตะวันออกเป็นรูปไพลีเขียน 4 รูป และทางประตูด้านทิศตะวันตกเป็นรูปไพลีเขียนอีก 4 รูป

2. พระวิหาร เป็นตึกก่ออิฐถือปูน เจ้าพระยาอินทคีรี (บุญห้วย ณ สงขลา) สร้างทับที่เดิมที่เคยเป็นพระอุโบสถ หน้าบันมีลวดลายไม้จำหลักที่สวยงาม ด้านตะวันออกแกะสลักเป็นรูปปัญจวัคคีย์

3. ศาลาการเปรียญ เป็นตึกคอนกรีต หน้าบันก่ออิฐถือปูน หลังคาทรงจั่ว ปัจจุบันใช้เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติภัทรศาสตร์

4. พระเจดีย์แบบจีนหรือถะ เป็นพระเจดีย์แบบจีน 1 องค์ 7 ชั้น ย่อมุม 6 เหลี่ยม ทำด้วยหินแกรนิต เจ้าพระยาอินทคีรี (บุญห้วย ณ สงขลา) ผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาคนที่ 2

เป็นผู้สร้าง มีอักษรภาษาไทยและจีน จารึกไว้ที่พระเจดีย์ บอกถึงผู้สร้าง เวลาสร้าง

5. เสาตะเกียบคู่ของเสารอง ทำด้วยหิน มีอยู่ 2 แห่ง เสามีลวดลายจำหลักงดงามมาก มีคำจารึกภาษาจีน ความว่า สร้างในรัชกาลพระเจ้าแก้วแดง ปีที่ 7 เจ้าพระยาอินทคีรี (บุญห้วย ณ สงขลา) เป็นผู้สร้างเมื่อ พ.ศ.2345 และปฏิสังขรณ์เมื่อ พ.ศ.2514

6. ศาลาถาชี เป็นศาลาทรงไทยที่สวยงามมาก มีสัดส่วนถูกต้องทรงหลังคาอ่อนช้อยก่ออิฐถือปูนสร้างในสมัยเดียวกับหอระฆัง สร้างสมัยเจ้าพระยาวิเชียรคีรี (บุญสังข์ ณ สงขลา) เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลา หน้าบันปั้นรูปเรื่องพุทธประวัติ ภายในศาลาที่หน้าบันทั้ง 2 ด้านจารึกเรื่องตำนานและจิตรกรรมฝาผนังเป็นรูปฤาษีตัดตนจำนวน 40 ตน แต่ละตนมีโคลงบรรยายประกอบรูปเขียนเสร็จในปี พ.ศ.2406

7 หอพระไตรปิฎก สร้างเมื่อ พ.ศ.2402 เป็นตึกก่ออิฐถือปูน พระบาทสมเด็จพระ